

Regál, stůl a židle už dnes nestačí

Rozhovor s Lenkou Drechslerovou připravila Eva Semrádová

Oceňování knihoven je cesta k veřejnému uznání úspěšné práce; takové knihovny se stávají v mnohém vzorem a inspirací pro ostatní, a to i z hlediska prostorového vybavení. V roce 2021 obdržela hlavní cenu v soutěži Knihovna roku v kategorii Základní knihovna **Obecní knihovna ve Statenicích ze Středočeského kraje**. Této knihovně je věnován následující článek Knihovna jako obyvák vesnice, ve kterém se dozvíte nejen to, jak knihovna získala nový domek. Diplom v celostátní soutěži obdržela **Místní knihovna v Číměři z Kraje Vysočina, která zaujala nápaditou prací s dětskými čtenáři a opět příjemným prostorem vhodným pro komunitní aktivity – více na [www: https://www.knihovnacimer.cz/](https://www.knihovnacimer.cz/). A druhý diplom získala **Veřejná knihovna Slivenec z obvodu hlavního města Prahy, se kterou se můžete seznámit pomocí vizitky knihovny na:****

<https://exhibition.indihu.cz/view/VizitkaVeejknihovnySlivenec2020-12-01T101829867Z/start>.

Za každý kraj soutěží o titul Knihovna roku jen jedna knihovna a výběr těch nejlepších, které pak obdrží Cenu Ministerstva kultury, je svěřen pětičlenné soutěžní porotě. Posuzuje se vybavení knihovny a přívětivost prostor, návštěvnost, rozsah a úroveň služeb, vliv knihovny na kulturní dění v místě atd. Pro roky 2021–2023 hodnotí úroveň knihoven odborníci z Moravské zemské knihovny v Brně, Městské knihovny v Praze, z městské knihovny v Uherském Hradišti, krajské knihovny v Ústí nad Labem a jako vždy také jeden knihovník či knihovnice, kteří v minulých letech dovedli svou knihovnu k vítězství. V roce 2021 to byla paní Lenka Drechslerová z Obecní knihovny v Rapotíně na Šumpersku, kterou jsme pozvali k rozhovoru zaměřenému na prostory a vybavení vesnických knihoven.

Paní Drechslerová, kolik roků se už věnujete rapotínské knihovně?

Mezi knihovníky patřím od roku 1999. Pracovala jsem v Městské knihovně Šumperk, pak v odborné knihovně výzkumného ústavu v Rapotíně a před devíti lety přišla nabídka pracovat pro Obecní knihovnu Rapotín.

Rapotín je obec s 3 300 obyvateli, knihovna poskytuje své služby v rekonstruované budově. Titul Knihovna roku získala knihovna v roce 2016. Změnilo se nějak vybavení či prostory knihovny za těch pět let? Či uvažujete o tom, že by už bylo potřeba zase něco vylepšit? A „slyší“ zřizovatel vaši knihovny na takové nápady, nebo je to vždy spíš na dlouhé diplomatické jednání?

Prostor knihovny je omezený, je to jedna velká místnost, která má 80 m², a zároveň je tu informační centrum. Bohužel, když se knihovna stěhovala do nových prostor, vůbec se nepočítalo s tím, že by sem chodily děti po škole, byl tu jen malý stolek se 6 taburety pro malé děti. Pro dospělé čtenáře sloužily 4 stoly s 8 židlemi. Místo nich jsem pořídila sedací vaky a 2 křesílka. Když přijde školka či škola na besedu, musím vše uklidit a nanosit si židle ze sálu. Přibýlo pár regálů, protože tu nebyly žádné rezervy. Ročně máme přírůstek cca 300 knih, a aby bylo místo, musím cca 300 knih ročně vyřadit. Což někdy bolí, ale na druhou stranu fond je aktuální. Závidím knihovnám, kde mají prostor pro dětské koutky, „zašívárny“ apod. Pokud pořádám besedy pro veřejnost, mám naštěstí k dispozici zasedací místnost v 1. patře, která pojme 70 lidí.

Zřizovatel obec Rapotín a hlavně pan starosta Mgr. Bohuslav Hudec jsou velice vstřícní. Letos budeme kupovat nový koberec, a když jsem potřebovala navýšit rozpočet na nákup knih, nebyl to nikdy problém.

Všichni víme, že základem vybavení knihovny je regál, stůl a židle. Ale i když to bude vše nové, funkční a pěkné, zdá se, že to už nestačí ani pro knihovnu na úplně malé vesnici. Co by podle vás nemělo v prostoru, který má sloužit knihovnickým službám na vesnici, určitě chybět?

Každá knihovna má určitý přidělený prostor, limit a záleží hodně i na vkusu paní knihovnice. Pořád jsou mezi knihovnami i takové, které nemají třeba WC, úklidovou místnost či zázemí pro uvaření čaje. Vedení obce řekne: „Však to nepotřebuje, je tam jen pár hodin týdně.“ Ale pak tam samozřejmě nepřijdou maminky s malými dětmi a knihovna je tím pádem omezena v dalších aktivitách. Situace se rozhodně lepší, ale každá knihovna by měla mít k dispozici veřejné WC a kuchyňku. Ideální je kout pro děti, ale hodně knihoven má zatím jen dětský koberec, kde mohou být ti nejmenší. Čtenáři mají rádi pohodlná křesílka a sedačky, kde se usadí a listují v knize či časopise.

A co web či profil na sociálních sítích? To je také prostor knihovny, i když virtuální. Naše vesnické knihovníky mnohdy trápí, jak udržet aktuálnost a co vlastně návštěvníkům v těchto prostorách nabízet a sdělovat. Co byste jim (alespoň ve stručnosti) poradila?

Soutěžní komise hodnotí i webové stránky. Stačí úplně jednoduché webové stránky, ale musí být „aktuální“, přehledné. Pokud bude např. zavřeno, tak se to musí dát na webové stránky. Stránky mohou být sebekrásnější, ale pokud jsou tam rok staré informace, tak nikomu neslouží.

V loňském roce se mi moc líbily webové stránky a facebook knihovny v Kostici, kde je i „něco navíc“, v Kostici je to např. veřejně přístupná úniková hra Záhada zamčeného pokoje (více na: <https://www.knihovnakostice.com/>). Únikovou hru nevymyslí každý, ale dobrou zkušenost mám s krátkými videi. Loni jsem losovala výherce prázdninové soutěže a nechali jsme se natočit s panem starostou pro facebook knihovny. Stačil nám k tomu mobil a dvouminutové video bylo na světě. Když knihovna nemá akce, tak se na facebooku může věnovat novým knihám, které doplnila do fondu, nasdílet recenzi knihy apod. Webové stránky a facebook musí tzv. žít.

Je dobré, když je vidět v prostorách knihovny osobnost a vkus knihovníka, nebo dáváte více bodů profesionálně vybavenému interiéru? A co by na tuto otázku asi odpověděli návštěvníci vaší knihovny v Rapotíně?

Ideální, když se skloubí obojí dohromady. Když má knihovnice možnost od začátku vše konzultovat s vedením obce a architektem a vše se realizuje, tak je vyhráno. Ale bohužel u nás to zatím moc běžné není a knihovnice pak musí vycházet z toho, co bylo v rámci možností obce, anebo někdy ani není přizvána ke konzultaci s architektem. Ale české knihovnice jsou moc šikovné, a i když nejsou finance k dispozici, dokážou vykouzlit příjemný prostor pro čtenáře.

Rapotínská knihovna byla na začátku smutná. Pan architekt navrhl šedý koberec, tmavě hnědé regály, žádné barvy. To sice zapadalo do interiéru celého kulturního domu, ale pro knihovnu jsem dokoupila barevné košíky na lepoprela, barevné sedací vaky, křesílka, nechali jsme namalovat barevné obrazy od regionálního výtvarníka Petra Válka (jeho obrázek mám i v logu knihovny) a vše ožilo. Postupně přibýly nějaké výrobky z tvoření, ale musí to být s mírou. Pak mě potěší, když přijdou třeba turisté a řeknou, že takovou knihovnu by chtěli mít v obci také.

Jak hodnotíte začlenění rostlin do interiéru knihovny?

V knihovně pár rostlin mám a určitě se tomu nebráním. Při návštěvách knihoven jsem viděla, jak jsou některé knihovnice schopny zahltit prostor květináči, které někdy hodně pamatují, rostliny nevypadají jako rostliny a na parapetech sídlí desítky sazeniček. Tak to určitě NE.

Přivezla jste si z cest po soutěžících knihovnách pro svoji knihovnu nějakou inspiraci či „vychytávku“ pro vybavení knihovny?

Tohle mě bavilo právě nejvíc, že jsem přijela vždy nadšená a plná nápadů, co v knihovně můžu ještě udělat. Všem knihovnicím bych přála, aby absolvovaly tuto cestu s hodnotící komisí, protože opravdu každá z nominovaných knihoven má co nabídnout. V loňském roce mě nadchly třeba svým interiérem knihovny ve Statenicích a Kostici. Knihovna v Číměři byla malinká, ale taky si s prostorem v rámci možností poradili. Předloni zase byly krásné knihovny v Halenkově a Jaroměřicích. A v Halenkově měla paní knihovnice bibliobox, který jí vyrobil známý za příznivou cenu. Strašně se nám líbil. Když byly v loňském roce knihovny uzavřené, sháněly biblioboxy, a tak jsem přesně tyto biblioboxy viděla i v dalších knihovnách.

Děkuji vám za rozhovor a přeji hodně elánu do další knihovnické práce.

Kontakt na autorky: knihovna@rapotin.cz, eva.semradova@svkhk.cz